

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félfévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMAN SÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

A város parlamentje.

— A t. közgyűlésből. —

November tizenötödikén közgyűlést tartott Zombor város törvényhatósági bizottsága, ami azt jelenti, hogy közéleti eseménytelenségünkbe megint mozgalmasság került egy pár komoly, szenvedély nélküli és a város érdekeit előbbre vinni hivatott felszólalás alakjában.

Az idetévedő idegen, ki csak barbár sajtótámadásaiból ismeri a zombori ellenzék, szinte csodálkozhatott azon az európai hangon, melyet a pénteki közgyűlésen használtak, a városát szerető lokálpatrióta pedig vágyakozva sóhajt föl, hogy miért nincsen ez így minálunk mindig és minden vonalon, mikor a többségben lévő közgyűlési munkapárt is, meg a városi tanács is vállvetve azon van, hogy az ellenzék komoly elemeinek belevonásával és meghallgatásával intézze a város közolgait.

A parlamentáris hang és az egymás véleményének megbecsülése kulturális értékű határozatokat eredményezett és egy-két szónok előadásában megcsillant a fejlődésre hivatott Zombor perspektívája is — a fejlesztésre szorult rendőrség, a városi köz-

kórház és más hasonló vágyak és remények képében.

A közgyűlésen bajsai *Vojnits* István főispán elnökelt, a napirend első pontja pedig a polgármester időszaki jelentése, volt.

Hauke Imre polgármester áttekintő képét adja az augusztus óta történt városi eseményeknek. Elparentálja *Gromon* Dezső bárót meg az időközben elhunyt törvényhatósági bizottsági tagokat, majd jelenti, hogy a zombori rendőrség sürgős fejlesztése érdekében eljárta *Pekáry* belügyminiszteri tanácsosnál, de a folyó évre vonatkozó államsegélyből már a rendőrség javára elérni mitsem lehetett.

A jelentés többi része statisztikai adatokkal illusztrálja a város közállapotát és a hosszú számsorban kellemsen tünt föl, hogy Zombor közegészségügye javulóban van és a születések száma jóval meghaladja a halálozásokét.

Kozma László dr., a zombori munkapárt elnöke szólt elsőként a polgármesteri jelentéshez, mégpedig érdekesen, logikus okfejtéssel és érdeklődést keltve mindvégig. Beszéde a zombori magyar színészet védelmének volt szánva és amit

mondott, el is fogadta a közgyűlés minden pártja.

Arról szólt *Kozma* László dr., hogy a Zomborban működő színtársulatot létföltételeiben támadja meg az egyidejűleg előadásokat tartó állandó mozgószínház. Városi szabályrendeletek és főkapitányi tiltó határozatok egyaránt ellene vannak a mozgószínház jelenlegi előadásának, de azért — ugymond — a mozgóban zavartalanul tartanak a vetített-képes esték, mérhetetlen kárára a kulturális missziót teljesítő helyi színészetnek. A polgármesterhez intézett szavaiban azt kéri, hogy a mozi előadásait most már haladéktalanul tiltsa be.

Mayer Nándor dr. városi kezelési dolgokban aposztrofálja a polgármestert, *Buday* Gerő pedig *Kozma* Lászlóval szemben a mozielőadások mellett mond védőbeszédet, meg a városi kezelőtisztviselők drágasági pótlékáért emel szót.

Prokópy Imre a városi kórház fejlesztésére tereli a szót és azt kéri, hogy a január elsejével fölemelt országos betegápolási pótdoból vidéki kórházaknak szánt kétmillióból Zombornak is juttasson a kormány. Együttal tiltakozik a polgármester

RÁCZITS és CZVRKUSITS

fűszer- és csemegeüzlete

ZOMBOR, Szentgyörgy-tér 6.

100-94

Legfinomabb

KÁVÉK

TEÁK

RUMOK

TEASÜTEMÉNYEK.

Egyedül legjobbnak elismert „COLUMBIA“ pörköltkávét.

amaz eljárása ellen, hogy Gaál Mózes ifjusági előadására a városi székház közgyűléstermét át nem engedte.

Bruck Jenő dr. a Kozma László színházvédelme mellett hoz föl újabb érveket és mikor a széles vita így kimerült, a főispán Hauke Imre polgármestert szólította nyilatkozásra. Előbb azonban még *Czettl Dezső* hozta szóba a városi bizottsági tagválasztások ellen beadott felebbezések sorsának elhuzódását.

Hauke Imre polgármester részletesen és megnyugvást keltve világította meg a fölvetett közügyeket.

— A mozi dolgát — ugymond — időközben elintézte. A főkapitány a mozielőadásokat a színi szezon tartamára betiltotta, a tanács ezt a tilalmat jóváhagyta és ő ennek a tilalomnak most már érvényt is fog szerezni. A segéd- és kezelőszemélyzet drágasági pótlékának ő is hive, de ilyen egész jövőre szóló kérdést ötletszerűen elintézni nem lehet. Decemberig tiszta képe lesz arról, mennyire engedi meg a város e kérelem teljesítését és a tanács a legközelebbi közgyűlés elé már kész tervvel áll a drágasági pótlék dolgában. A városi kórház és a rendőrség fejlesztése tekintetében — bármily sürgősek ezek a kérdések — várakozó állápontra kell helyezkedni, nehogy kockára tegyük a kormány jóindulatát, mert hisz más városoknak is vannak hasonló igényei. Gaál Mózes liceumi előadására azért nem engedte át a városháza termét, mert már előbb más egyesületnek ígérte azt oda.

Listyevits Titusz rendőrfőkapitány szintén jelenti a mozi-előadásoknak a színház érdekében való betiltását. Hogy a mozi ezidéig is tarthatott előadást, annak az a magyarázata, hogy mint a fővárosi Uránia-színház fiók-vállalata, tudományos estéket hirdetett. Ezt most még fokozottabban fogja ellenőrizni és betiltó határozatának érvényt fog szerezni.

Még *Markovith Lajos*, mint az igazoló választmány elnöke jelezte, hogy a felebbezés alatt álló bizottsági tagválasztások sorsát most már rövid pár héten belül elintézik és *Prokópy Imre* hangoztatta általános tetszés közben, hogy a városi székház termét, mint a város egyedüli termét, minden tudományos vagy komoly társadalmi irányzat elveinek hirdetésére átengedni kulturkötelesség.

Ilyen nivós és eredményeket értető vita keretében intézték ezuttal a város közügyeit. És a közgyűlés minden tagjának lelkéből az a forró óhajlás fakadt föl: vajha száműzve maradna ezentul a közélet porondjáról

a széthuzás átkos szelleme, melyet csak azért, hogy a munkapárti többségnek gáncot vessen, egy-két ellenzéki törtető idéz föl unos-untalan.

Tisza István és az ipari munkások.

A Magyar Figyelő vasárnap megjelent számában Tisza István gróf hosszabb fejtegetést irt „A választójog reformja és az ipari munkások” cím alatt. Tisza egyebek közt ezeket írja:

Érdeklükben áll-e a szavazatjog az ipari munkásoknak? Saját szavazatjoguk kétségtelenül. Nem osztozhatunk ugyan azon hitükben, hogy csakis a részvételükkel összealkotott „néparlament” fog erőkkel birni az alsóbb néposztályok jogos érdekei és törekvései iránt s fog nekik igazságot szolgáltatni a munkás-kérdés törvényileg rendezendő problémáiban. Az utolsó 100 év története ékesen reácafol erre a feltevésre. Hiszen az az egész munkás törvényhozás, a mely véget vetett az ipari munkás kérélelhetetlen kizsákmányolásának s emberi életviszonyok közé segítette őt, Angliának abban a korszakában veszi kezdetét, a melyben az 1832-iki reformbi nemcsak a földarisztokrácia tulsúlyát törte meg, de megfosztotta az angol parlamentet annak addig létezett demokrata elemeitől is s a középosztály, a hirhedt bourgeoisie kezébe juttatta a közhatalmat.

Nem azért van szükség az ipari munkás szavazatjogára, mintha csak így szabadulhatna fel az elnyomatás alól. Indokolt, szükséges és célszerű az egyszerűen azért, mert olyan új réteget nyert az ipari munkásoktól a magyar társadalom, a melyik kereseti viszonyainál, szellemi fejlettségénél, s a bneve felébredt önértéknél és tettvágnál fogva a politikai életbe való beboesáttatást joggal igényelheti s ezt a tetterőt jobban fogja saját magának s a közönségnek javára érvényre juttatni, ha mint politikai jogokkal felruházott tényező részt vehet a nemzet életében.

De menjünk tovább. Kell-e az ipari munkás-osztálynak a mások szavazatjoga? Érdeklükben áll-e, hogy részesüljenek e jogban az ország köznépeinek nagy zömét alkotó falusi néptömegek?

Bizonyára nem. Hiszen egy tekintet népszámlálási adatainkra mindenkit meggyőzhet, hogy a valódi általános szavazatjog segítségével ezek a falusi néptömegek jutnak mindent elnyelő tulsúlyra. Ezek pedig politikai jogok öntudatos gyakorlására merőben képtelenek. Egyaránt megbizhatatlanok nemzeti egység, felvilágosodás és emberi haladás szempontjából. A nemzetiségi, klerikális és agrárius demagógiának mindenre kapható könnyű játékszerei. Hát valóban az volna a magyar ipari munkásoktól jól felfogott érdeke, hogy ilyen uralomnak szolgáltatssa ki magát?

Hiszen, ha van rétege a magyar társadalomnak, amelyiknek sorsa a magyar nemzet közgazdasági fejlődését minden legkisebb ingadozásában érzékeny jelzőtű gyanánt követi s a melynél a fokmérő mutatójának minden legkisebb ingadozása közvetlenül megélhető kegyetlen problémájának elevenébe vág, ugy éppen az ipari munkásoktól az. A parlament színvonalának sülyedése végzetes csapás az egész magyar nemzetre. Éppen a gazdasági érdekek szempontjából, forintban és krajcárban kifejezve, senkire sem olyan anyagi csapás, mint az ipari munkásoktól.

Érthető, természetes, helyes dolog, ha az ipari munkásoktól politikai érvényesülést kíván a maga számára s nincs számottevő tényező ebben az országban, mely utját állná ennek a törekvésnek. De saját elveivel, szellemi és érzelem világával és gazdasági érdekeivel jön ellentétbe, a mi cön a falusi proletáriátus erre még nem érett, reá nézve idegen s oly sok szempontból ellentétes és ellenséges tömegei részére szavazatjogot követel.

A további jövőt tekintve automatikus uton oldódik meg ez a feladat, ha a mindenkire nézve kötelező ingyenes népoktatás maximumától s rendes foglalkozás igazolásától tesszük függővé a választójogot. Hiszen az ipari munkások tulnyomó nagy zöme olyan általános kulturális viszonyok között él, a melyek gyermekei számára a műveltségnek ezt a fokát könnyen hozzáférhetővé teszik.

A kérdés gyakorlati súlypontja az átmeneti időszakon fekszik. A szellemi cenzus teljes érvényesülése évtizedeket fog igénybe venni, már pedig az ipari munkásoktól megfelelő érvényesüléssel odáig nem várhatunk. Meg kell találnunk azokat a kritériumokat, a melyek a szakképzett, valódi ipari munkást megkülönböztetik a mezőgazdasági munkástól s a közönséges napszamostól.

Természetes, hogy e kritériumokat első sorban az országos munkásbetegségélyző pénztárral kapcsolatban keressük. Hiszen itt kellene megtalálnunk az ipari munkást megkülönböztető határvonalat. Nem abban magában, hogy tagja-e valaki az országos pénztárnak, mert e pénztárnak tagjai az ipari tevékenység természetével egyáltalán nem bíró, közönséges kisegítő munkát végző napszamosok is. A betegségélyző pénztár tagjainak kereseti viszonyaiban kellene a helyes határvonalat megtalálnunk, mert a csak némi ipari képzettséget igénylő munka is oly magas díjazásban részesül, a mely a valódi ipari munkás bérét egyéb munkásokétól megkülönbözteti s a mely a munkás keresetének megbizható nyilvántartása esetén teljesen megfelelő célunknak. A keresetnek ezt a nyilvántartását meg kellene kapnunk az országos pénztárnál, a mely a járulékok kiszabása szempontjából megállapítja és nyilvántartja tagjainak átlagos napibér összegét. Abban a reményben volt kezdetben e sorok írója is, hogy az országos pénztár e nyilvántartásában megtalálhatja a kellő határvonalat. Fájdalom, keletlen csalódás várt reá. E nyilvántartás szerint az ipari munkásoknak mintegy egyötöde 1 koronát sem keres naponta, a munkások majdnem felének átlagos napibére nem éri el a 2 koronát, háromnegyede marad 3 korona alatt s csak egynolcada keres 4 koronánál többet naponta! Itt vagyunk tehát ugyanannál a szegényteljes jelenségnél, a mellyel, a hol köztartozások elvállalásáról van szó, fájdalom, mindenütt találkozunk. Nagy hazugság ez az egész statisztika; tulnyomó nagyrésztében valótlán bemondások eredménye, legfeljebb arra való, hogy mint a szegény munkást inséges bérekkel kiszipolyozó társadalmat, az egész világ előtt pellengérré állitson benmünket.

Ennek a körülménynek tulajdonítsa a munkásság, ha ily módon az a módszer, a melyet ő adhatott volna a törvényhozás kezébe, egyenesen veszélyessé vált ő reá nézve. Hiszen akkor járna a legrosszabbul, ha szaván fognók, azoknak juttatnánk szavazatjogot, a kiknek keresete saját bevallásuk szerint megüti a legalacsonyabb díjazott ipari szakmunka tényleges mértékét.

Természetes, hogy mi sem állhat távolabb e sorok írójától, minthogy ilyen frivol lefözéssel akarja kijátszani a munkások törekvéseit. De konstatálnunk kell, hogy az országos pénztár adatai abban az egyedüli formában, a melyben alkalmasak lettek volna rá, célunkra éppen a munkásság érdekében nem használhatók.

De ettől eltekintve is végzetes hiba volna az országos pénztárral hozni választójogunkat kapcsolatba, mert ha jót akarunk a munkással, ennek a pénztárnak napjai meg vannak számlálva. Elhibázott alkotás az országos pénztár, a mely kifejlesztés helyett megöli az igazi önkormányzatot, hiányosan, drágán teljesíti a segélyezést, igazságtalan hájzáknak egész rendszerét zudítja az ipartól távol álló társadalmi körök nyakába és a segélyezés produktív céljai helyett meddő, bürokratikus munkával foglalkozó alkalmazottaknak talán ezreire pazarolja el a munkás véres verejtékkel megszerzett filléreit.

A szabadság és önkormányzat életképes, organikus intézményeivel kell felelősséget az országos pénztár szerencsétlen gépezetét. Ne keressünk tehát ennél a beteg alkotásnál segítséget az ipari munkás választójogának megállapítása körül. Vannak egyéb mozzanatok, a melyekkel biztosíthatjuk az ipari szakmunkások mentől nagyobb száma részére a szavazati jogot. Gondosan kell ezeket kikeresni és konstruálni a választójogi törvény megalkotásánál is ebben a munkában kell a munkásoknak is részt venniük. Ebben hívja őket segítségül mindenki, a kinek célja nem a munkás felizgatása és pártpolitikai célokra való kizsákmányolása, hanem a ki e nagy problémának a nemzet javára s az ipari munkások megnyugtására való megoldását viseli szíven.

Színház és mozi.

Vezércikkünkben beszámolunk Kozma László törvényhatósági bizottsági tagnak és a színházi bizottság elnökének lelkes beszédéről, mellyel a mozi veszedelmes konkurrenciájával szemben a színházat és színművészetet védelmébe fogadta. Érvelését módunkban van miniszteri döntvényvel is megtámogatni, mellyel a m. kir. belügyminiszter a kaposvári rendőrkapitánynak hasonló körülmények között a mozi javára kiadott határozatát Polgár Károly színigazgató felebbezésére feloldotta.

Az érdekelt tényezők okulására szóról szóra közreadjuk a miniszter döntését, mely szól a következőképen.

„M. kir. belügyminiszter 152077-XIII/1912. A válaszirat alapjául szolgáló jelentés száma 21167. Tárgy: a kaposvári „Apolló” mozgófénykép vállalat engedélye. Kaposvár r. t. város rendőrkapitánya 1912. évi augusztus hó 22-én 3225 sz. a. kelt határozatával a kaposvári „Apolló” mozgófénykép vállalat részére az 1912. évi október—december hónapokra s 1913. évi január havára a közlisztasági és közrendészeti követelmények kikötése mellett működni engedélyt adott. — Alispán urnak 1912. évi szeptember hó 3-án 20033 szám alatt kelt határozatával az említett rendőrkapitány idézett határozatát abban a részében, amely az említett vállalat működési engedélyének időtartamára vonatkozik, megváltoztatta, s az „Apolló” mozgófénykép vállalat részére a működési engedélyt 1912. évi szeptember—december hónapokra adta meg. — Alispán ur ezen határozatát Kaposvár város polgármestere, valamint Polgár Károly színigazgató felebbezése következtében felülbírálván, azt felebbezett részében megváltoztatom s a rendőrkapitány idézett határozatát

egész terjedelmében érvényre emelem abból az okból, mert a beszerzett adatok szerint Kaposvár városnak az általa tetemes költséggel létesített színháza főtartásához füződő anyagi érdekeit a mozgófénykép vállalatok a színi idény tartama alatt való működésükkel veszélyeztetik. — Erről alispán urat az idézett jelentésével felterjesztett ügyiratoknak, valamint Polgár Károly színigazgató közvetlenül nálam benyújtott felebbezésének visszaküldése mellett további eljárás végett értesitem. — Budapest 1912. évi október hó 14-én. — A miniszter rendeletéből: Olvashatatlan aláírás s. k. miniszteri tanácsos. — Somogy megye alispánjának. — Hivatalos másolat bitelével. P. H. Pap István vm. irodaigazgató.”

H I R E K.

A pénteki közgyűlés fontosabb határozatai.

A város parlamentjének f. hó 15-iki közgyűlésén elhangzott színvonalas vitáról, a színházvédelemről, mozibetiltásról, rendőrség- és kórházfejlesztési ideákról mai vezércikkünk emlékezik meg.

Alább azokat a közérdekű határozatokat hozzuk, melyeket a közgyűlés a napirendre tűzött többi kérdésben hozott.

Lukács László miniszterelnöknek és Tisza István grófnak a hozzájuk intézett üdvözlésre adott válaszait tudomásul vette a közgyűlés.

A városi kórház ügyviteli szabályait a belügyi kormány jóváhagyta, ellenben a szerb daltársulatnak a város által megszavazott pótdadómertességet a miniszter nem engedélyezte.

Bikár Vojin elhalt bizottsági tag helyét december 19-én töltik be választással.

Bükkszállásnál (Bukovác) létesítendő megállóhely céljára 127 □ öl közterületet 1 kor. 50 fillérjével átengedtek.

Krump Anna zombori magán polgári iskolájának 2000 korona segélyt megszavaztak.

A zombori kath. legényegylet pótdadómertességi és segélykérelmét elutasították.

Danninger Ádám dr. főorvosnak évi 800 koronát, Wollheimer József dr. kórházi főorvosnak és Huber József ker. orvosnak évi 600—600 koronát szavaztak meg személyi pótlékul.

A zombori önk. tűzoltótestület kérvényét a tűzoltók és kocsisok fizetésemelése iránt elutasították.

A kereskedői tanonciskola igazgatójának évi tiszteletdíját 200 koronával, a tanítók óradíját 100—100 koronával fölemelték.

Az 1913. évi költségvetést a tanács előterjesztése szerint megszavazták.

A városi segéd- és kezelőszemélyzetnek családi pótlék iránti kérvényét a közgyűlés elutasította.

A városi hivatalos helyiségek fűtésére 1270 korona póthitelt engedélyeztek.

Vojnits István báró újabb beszéde.

A bács megyei pártvezér, Vojnits István báró élénk részt kér a delegáció ezidei munkájából. A bécsi ülések alatt országszerte föltűntést keltett, nagy koncepcióju hadászati beszédével vonta magára az ország figyelmét, most pénteken pedig a magyar delegáció hadügyi albizottságában nagy erkölcsi sulyal hívta föl a hadügyminisztert, hogy a hajópáncélgyártásnál méltassa figyelemre a diósgyőri vasgyárat. Vojnits István báró egyúttal azt is kérte, hogy Magyarországon hajópáncélgyárat építsenek.

Küldöttség a főispánnál. Tudva levőleg a D. M. K. E. már két évvel ezelőtt elhatározta, hogy Zomborban egy internátussal kapcsolatos kulturpalotát épít, melyben helyet nyerne a történelmi társulat muzeuma, a városi könyvtár és állandó biztos hajlékhoz jutnának eddig hajléktalan kulturintézményeink is. A D. M. K. E. megvette már a telket is és elkészítette a palota terveit is. Hogy az építkezést mindaddig mégsem kezdték meg, annak oka, hogy a vármegye közönsége a kilátásba helyezett hozzájárulást még meg nem szavazta. A vármegyei hozzájárulás megszavazásának szorgalmazása végett Kozma Lászlónak, a történelmi társulat elnökének vezetésével az összes helybeli kulturintézmények képviselőiből alakult küldöttség járult vasárnap délelőtt bajsai új. Vojnits István főispán elé azzal a kérelemmel, hogy a maga hathatós támogatásával segítsen elhárítani az ismeretlen akadályt, mely a nagy fontosságú új kulturintézmény létesítésének útjába vetődött. A főispán szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy a maga részéről minden tőle telhetőt meg fog tenni az akadály elhárítására. Így talán végre belátható időn belül mégis valóra válnak a kulturpalotához füzött reményeink.

Vaszary lemondását elfogadták.

Vaszary lemondását a pápa elfogadta. Sajátkezüleg írt levélben tudatta ezt a hercegprímással. Vaszary Kolos a jövő héten Kohl Medárd és orvosa kíséretében bucsulátogatást tesz a királynál. Utódjául, ugy értesülünk, Csernoch János kalocsai érsek van kiszemelve.

Uj ügyész. Dr. Türr Aladár zombori ügyvédet a vármegye és a város főispánja Zombor város tiszteletbeli ügyészévé nevezte ki.

Uj albiró. Az igazságügyi miniszter dr. Medveczky Gyula hódcsági járásbírói jegyzőt albiróvá nevezte ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Petz Ferenc palánkai járásbírói joggyakornokot a bonyhádi járásbírói székhez jegyzővé nevezte ki.

Királyi elismerés a szabadkai üzletvezetőségnek. A király megengedte, hogy az ez évi nagygyakorlatok alkalmával a katonai csapatok elszállításánál közreműködött szabadkai üzletvezetőségnek és a vonatkozó munkálatokban a vasutak közvetlenül részes személyzetének a rendkívül gondos előkészületeknél és a csapatok elszállítások körültekintő lebonyolításért dicséret elismerése tudtul adassék.

Kinevezés. A igazságügyminiszter Roosz Ádám szabadkai joggyakornokot az ottani törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

A Szabad Lyceum vasárnapi előadásán dr. Vajda Gyula, a szabadkai felsőbb leányiskola igazgatója beszélt a magyar dráma fejlődéséről. Igazi szakavatottsággal ismertette széles vonásokban a magyar dráma azon gyors pályafutását, amely Katona Józseftől Molnár Ferencig vezet. Lelkesedéssel beszélt az előadó Katona hatalmas drámai szelleméről, amely a világirodalom klasszikusai közé sorozható és vázlatyszerűen vezetett rá arra az átmenetre, amely a történelmi tragédiától Kisfaludyn és Szigligetin át a mai köznapi tárgy drámához ér. A modern magyar dráma ismertetése keretében nemes idealizmussal mutatott rá arra az utra, amelyen a drámairónak haladnia kellene: követni a dramaturgia elveit, igazi magyarságra törekedni tárgyban és nyelvben. A mai lázas, ideges korban ez csak ábránd: a közönség szórakozni és nem tanulni akar és ezt dr. Vajda nagyon szépen fejtette ki előttünk. A modernnek közül Lengyel Menyhértet és Molnár Ferencet ismertette két szempontból: az élvezetet kereső — közönség — és az objektív műkritikus szempontjából. Gyönyörű, kellemes előadása a tartalmas tárgyat csak még élvezhetőbbé tette. A Szabad Lyceum agilis vezetői igazán kulturmunkát végeznek, mikor a közönséget hasonló előadásokban részesítik. — S.

Házasság. Arnold Endre bácskeszerturi gyógyszerész f. hó 23-án köt házasságot Szépligetén Krámer Herminkával, Krámer Ferenc földbirtokos leányával.

Ötórás tea. Mint értesülünk a Napközi Otthon egyesület január hó 9-én a Vadász-kürt dísztermében 5 órai teát rendez, a rendezőség készségesen el fog követni mindent, hogy mindenki jól érezze magát.

Jubiláló adótárnok. Thurzó Lajos titeli kir. adótárnok folyó hó 24-én tölti be hivatalos tevékenységének 25-ik évét. Ez alkalomból bankettet rendeznek nagyszámban barátai.

Aranyérem egy bácsmezei galambtenyésztőnek. Bártl Gyula paripási gyógyszerész a legutóbb Budapesten tartott nemzetközi jubiláris baromfiállításon angol parókás kitenyészett galambjaiért aranyérmet kapott.

Egy volt zombori ujságíró eltűnt. A fővárosi lapok rendőri hírei közt ilyenkor tél közeledtével mindinkább szaporodnak azok, amelyekben eltűnt embereket keresnek. A tél nyomorát nem bírják ki az élet hajótöröttei. Az éhség és a hideg kergeti őket a halálba. A Duna szürke habjai sok nyomoruságnak s szenvedésnek a koporsója. A fővárosi rendőrség most keresi Kemény János volt hírlapírót, aki budapesti lakásáról eltűnt. Kemény János hosszú ideig volt a zombori zszurnalistikának munkása. Az ujságírás azonban nem jövedelmezett neki annyit, amennyiből megélhetett volna s ezért ott hagyta az ujságírását. A nyáron Szabadkán járt s mint gép- és biztosítási ügynök akart megélni. Ugy látszik, nem bírt megbirkózni az étellel, mert most az ő nevét is az eltűntek rovatában olvassuk.

Drágább lett a pénz. Az osztrák-magyar bank végrehajtó bizottsága a napokban ülést tartott, amelyen egyhangulag elhatározta, hogy a kamatlábat fél százalékkal fölemeli, 5 és fél százalékról 6 százalékra. A bizottságot az indította erre az elhatározásra, hogy Pranger udvari tanácsos vezértitkár jelentése szerint a bel- és külföldi pénzpiac viszonyait, különösen a devizaárfolyamok tartós feszültségét a jegybank devizakészleteiből eszközölt erősebb leadásokkal sem sikerült enyhíteni.

Szabadkai új városháza. Szabadka város az új városháza építésére egy millió koronát irányzott elő. Mikor a városháza elkészült, kiderült, hogy az két és fél millió koronánál is többbe került. A várost a városháza felépítésével kapcsolatban most kellemetlen meglepetés érte. Az új építéshez telkeket kellett kisajátítani. A kisajátítás árát a szabadkai törvényszék 524.611 koronában állapította meg. Ezt az árat a város sokalta és az ítéletet megfellebbezte a szegedi királyi ítéltő táblához. De fellebbezést adtak be az érdekeltek is. A tábla az érdekeltektől tulajdonosoknak adott igazat s 75.000 koronával emelte a kisajátítási árat. Ez a 75.000 korona váratlan kiadási tétel Szabadka város költségében.

Halálozás. Herber Frigyes okl. gyógyszerész, folyó évi november 16-án reggeli fél 8 órakor életének 25-ik évében Kucoran elhunyt.

Mégis csak Kossuthfalva. Megírtuk annak idején, hogy Kossuthfalva község azzal a furcsa kérelemmel fordult a belügyminiszterhez, hogy régi nevét Omoravicát kapja vissza. Ezt a kérelmét azzal indokolta, hogy még egy Kossuthfalva van az országban és a bácskai kossuthfalyaiak leveleiket nem kapják rendesen. Sokan azt kívánták ezzel szemben, hogy ha Bácskossuthfalva nevet kap a község, akkor a levélkézbesítéssel se lesz baj. A hivatalos lap most közli, hogy Kossuthfalva nevét Bácskossuthfalvára változtatták, még pedig — a község kérelmére.

Megostromolt ház. Hingel Károlyné délutáni álmát aludta béregi házában, mikor egyszerre nagy dörömbölés, zörgetés verte fel álmából. Kiment megnézni, hogy mi az, hát látja, hogy Pfeifenrót József és Szentjámán József kövekkel dobálják a háza tetjét, döngetik kapuját. Hingelné kérdőre vont a köveket tettükert, mire ezek szó nélkül megragadták az asszonyt, véresre verték olyannyira, hogy a bajai városi kórházba kellett szállítani, ahol most ápolják.

Gyárilag készült bajai appelláták. A nyáron a bajai ellenzék azzal szórakozott, hogy fellebbezéseket gyártott a választási névjegyzék ellen. A fellebbezések azt kifogásolták, hogy olyanok vannak fölvéve a névjegyzékben, akiknek nincs választói jogosultságuk. Ez mindenestre furcsa azok részéről, akik a választói jog kiterjesztése mellett kardoskodnak. A kuria azonban abszolúte nem honorálta az ellenzék fellebbező buzgalmát s a beadott 36 fellebbezés közül 34-et elutasított.

A zentai új városháza. Zentán új városháza épül, amelynek építési költsége 600.000 koronát tesz ki. A hatalmas épület még az idén tető alá kerül. Most azonban kiderült, hogy az építésnél elnézés történt. Ugyanis amikor a tervet elfogadták, az légfűtésre volt előirányozva, ezt azonban később törölték. Miután a kályhákkal való fűtésnek kiadásait nem vették föl a helyébe, a városháza most kémények és fűtvezetők nélkül épült volna fel és sem légfűtésre, sem kályhafűtésre nem lett volna alkalmas. A városi mérnök azonban idejében észrevette a hiányt és intézkedtek a hiány pótlása iránt.

Hamis bukással vádolt zentai kereskedő. A szegedi ítéltő tábla büntető tanácsa csütörtökön tárgyalta Feuer Adolf zentai kereskedő bűnpörét, kit a szabadkai törvényszék csalásért három hónapi fegháza ítélt el. Feuer 1910. év végén fizetési zavarokkal kezdett küzdeni és 1911. év elején esődöt is kért önmaga ellen. Az adóssága ekkor 53.000 koronát tett ki. Az előadás során furcsa dolgok derültek ki Feuer Adolfról. A hitelezők följelentést tettek ellene, hogy áruraktárának nagyrészét elrejtette a tömeggondnok elől és egész ekspediciót szervezett, hogy áruát az ország különböző városaiban biztonságba helyezhesse. Így áruinak egy részét, melynek értéke 3872 koronát tett ki, előbb Moholra vitette Zentáról, majd Nagybecskerekre, legutóbb pedig, mikor itt sem érezte biztonságban azokat: Bácsföldvára. Nem volt azonban szerencséje, mert Bácsföldváron be sem raktározhatta az árukat, mikor a rendőrség lefoglalta azokat. A tárgyaláson Feuer Adolfot dr. Vázsonyi Vilmos védte. Délután hirdették ki az ítéletet, mely szerint a tábla jóváhagyta a szabadkai törvényszék ítéletét.

Elsülyedt malom. Zentáról írják: Hétfőn este Borosgyevi Gergelynek a város alatti vizimalma ismeretlen okból elsülyedt. A malomban csak Borosgyevi fia volt, s csak a gyorsan összeszaladt embereket köszönhető, hogy a Tiszába nem fult. A malommal együtt több métermázsza buza és liszt is a víz alá merült.

Gyilkos vincellér. Majoros István szőlőbirtokos és Olajos László, Sztrilich Béla zentai főszolgabíró vincellérje, a Felsőhegy és Zenta közötti szőlőkben ittas állapotban összetalálkoztak. Majoros azzal bosszantotta Olajost, hogy neki van szőlője, Olajos pedig csak vincellér, majd durván sértegetni kezdte, mire Olajos bement a lakására és onnan egy vadászfegyvert hozott ki. Majoros nem ijedt meg a fegyvertől és a vincellér felé tartott, aki erre felemelt fegyverét és lőtt. A golyó Majoros fejét találta. A következő pillanatban még egyet talált és Majoros a lábán találva összeesett. Olajos erre a földön fetregő Majoroshoz rohant és puskatussal ütötte, úgy hogy Majorosnak a balkarját is eltörte. A szomszéd lakók a zentai kórházba szállították a haldokló Majorost. A gyilkos vincellért a csendőrök elfogták és beszállították a zentai járásbíró fogházába. Olajos a fogságban cinikusan viselkedett és azzal fenyegetődzött, hogy Majoros egész családját ki fogja irtani.

Bácsmezei erdők a havasok közt. Óbecséről jelentik a következő különös dolgot: Óbecse az ő föntartani köteles 61 hold erdőjét itt a dus bácskai talajon ármentesített területen sokkal jobban tudná hasznosítani, ha azt az erdőt kiirtaná. De ezt az erdőfelügyelőség csak úgy engedi meg, ha Óbecse ugyanannyi erdőt bárhol másutt föntart. Így jött az a gondolat, hogy Óbecse

erdőt vesz a messze kárpáti havasok között és az itteni erdőit szántóvá alakítja át. Ezt az eszmét Márton Sándor ujvidéki erdőtanácsos vetette föl és Óbecse előjárósága kapott is rajta s most már alkuban is állnak egy erdőterületre. A tulajdonos Pietsch Lajos. Az erdő Hunyad megyében Zsilkorójesd nevű falu határában van 1200—1400 méter magasban, bükk- és lucfenyő erdővel borítottan. Az eladásra kijelölt terület 600 hold, ezért Óbecse Magyarokanizsa várossal szövetségbe öhajtja a vételt eszközölni. Ha Magyarokanizsa belemegy, egy vétel hamarosan meglesz. Az erdő tulajdonosa holdanként 70 koronát kér a területért.

Aki nem akarta bankba tenni a pénzét. Szenttamásról jelentik: Madrunszky Avram szenttamási birtokos a háborús bonyodalmak hírére kivette a bankból a pénzét, mert hallott arról, hogy a bankok most könnyebben megbuknak. Három darab ezresbankot, tizenket százat s huszonöt husz koronást csomagolt össze egy kendőbe, amelybe egy ezer korona értékű gyémántos női nyakéket is betett. E hó 3-a óta Madrunszky nem volt otthon s az alatt egy betörő tolvaj ellopta ezt az 5700 korona értékű csomagot, a mely ezek szerint mégis csak jobb helyen lett volna bankban.

A vasuti hordárok ezentul fizetést kapnak. Az államvasuti hordárok eddig nem kaptak fizetést. A keresetükből éltek. Most aztán Beöthy László kereskedelmi miniszter jó szíve segít a hordárok és a vasut rendezte hordárok fizetésügyét. A magyar királyi államvasutak hivatalos lapja legutóbbi számában már rendelet jelent meg ezen a címen: Szabályzat a podgyászfordárok alkalmazása és szolgálata tárgyában. A jövőben a podgyászfordár, ha bizonyos egész munkanapokon kizárólag az intézet által díjazott munkát végez, e napokon az illető állomáson az időben a raktári munkásoknak fizetett kezdő napibérrel, tehát a munkabérek változó magassága szerint díjazatik. Vagyis magyarul: a hordár olyan napibért kap, amikor a vasutnak dolgozik mint a raktári munkás. Ha a podgyászfordár a munkát nem egész munkanapon, hanem a napnak csak bizonyos óráiban teljesíti, akkor a föntemlített napibérek a munkaórák szerint való időarányos részével díjazandó. A hordárok nagy örömmel fogadják a miniszter rendeletét.

FENYVESI SAROLTA fűzőkészítő Bajáról november hó 26-án Zomborban lesz, kéri a hölgyközönséget, illetve mélyen tisztelt vevőit, kiknek kívánságára szívesen teszi tiszteletét, hogyha óhajtának nála fűzőt rendelni, szíveskedjenek **bajai címére,** vagy **Hirth János** ur kereskedése **Zombor** (Kossuth-utca) és **Reffle Évi** divatüzlete **Zombor** (Kossuth-utca) címén vele tudatni. *—2

S Z I N H Á Z.

Heti műsor:

Keddén: **Ezred apja.**
Szerdán: **Rabló lovag.**
Csütörtökön: **Limonádé ezredes.**
Pénteken: **Sulamith.**
Szombaton: **Taufun.**
Vasárnap d. u.: **Gyerekasszony.**
este: **Gésák.**
Hétfőn: **Erős láncok.**

*

Erős láncok. Az osztrák színműrodalom egy ragyogó tollu művésze jutott csütörtökön este szóhoz. Salten Félix nálunk nem ismeretlen. Két évvel ezelőtt három egy felvonásos darabjával köszöntött be hozzánk, amelyekben írói kvalitása határozottabban és erőteljesebben domborodott ki, mint színdarab konstruktori képessége. Teljesen hasonló értékű az Erős láncok könnyű problémájú színműve is.

Három felvonáson keresztül hiába várunk feszült helyzeteket, izgalmas jeleneteket, heves összeütközéseket, idegizgató szórakozást, de helyette elmés ötleteket, éles szatirákat, finom szójátékokat és pattogó szellemes megjegyzéseket élveztünk.

A fiatal György trónörökös és egy árva varróleány szerelmi történetét meséli el nekünk Salten Félix a tőle megszokott nyugodt elbeszélő stílusában.

A mese következőképpen kezdődött: Egy uralkodó német herceg és neje egy vidéki városkából hazahívták a heves vérű fiatal trónörökösöt, mert összevetkedett a polgármesterrel. Midőn a trónörökös megérkezett, találkozik egy varróleánykával, Hedviggel, ki mostoha anyja ruháit szállította haza, és egymásba szeretnek. A szerelmes pár két gyermekükkel egy vidéki helyorségben boldogan éltek, míg a hercegnő és Mernitz miniszterelnök megérkeztek és kijelentették, hogy az uralkodó beteg, trónjáról le akar mondani, és hogy azt György foglalja el. A trónörökös csak hosszas biztatás után hagyja el a békés és boldog családi életet.

György trónra jutott. De a fényes fejedelmi élet nem karpótolja előbbi életét. Hiányzott neki Hedvig és két gyermeke, hol boldognak érezte magát. Hozzájuk vissza akar térni és lemondani készül trónjáról. De a hercegnő megtudja fiának szándékát, a szimboliztikus erős láncok a szerelem izzó tüzeben megolvadnak és a problema olyképp oldódott meg, hogy György és Hedvig morganikus házasságot kötöttek.

A rendkívül finom és könnyed költőiséggel megírt darabot színészeink stílszerűen játszották meg.

Szándékosan irtuk, hogy megjátszották, megkülönböztetésül az eljatszás fogalmától.

Különösen jól esik nekünk, ha színészeink produkecióiban nemcsak színészi — mesterséges — munkát, hanem művészi törekvéseket is láthatunk. Huzella Irén játéka és beszélő technikája pedig kétségtelenül művészi kvalitásokat árulnak el. A szerző szellemes finomságai, ötletei és szatirái megkapóan és hatásukat nem tévesztve hangzottak el Huzella éles pointrozásában. Nyílt színen megtapsolták.

Hedvig szerepét Ligeti Angela egyéni bájjával és kedvességével zománcolta be. Nemcsak a herceg szerette meg, hanem a közönség is. (Szécsi — a bonvivant énekes — a szerelmes trónörökös alakításával, de különösen a diszes uniformisban tetszett.

Jó volt kis szerepben Ungvári, Czobor, Vajna és Szasz Anna.

A darab sikeréhez nagyban hozzájárult (a kopott iroasztaltól eltekintve) a diszes színpadi kép és a jeles izléses rendezés.

Vasárnap este teljesen telt nézőtér előtt előadták Harsányi Zsolt **Limonádé ezredes** énekes bohózatát, amelyhez Vincze Zsigmond néhány kedvelt zeneszámot irt.

Teljes elismeréssel adózunk a színház vezetőjének és a szereplőknek, hogy ezt a vékony cselekményű bohózatot fényes előadásban színre hozták. A közönség a hangos nevetésből, jó kedvből nem tudott kifogyni. A szerző nem akart mast, mint mulattatni és az emberek gondjait egy estére elfelejtetni. Célja teljesen sikerült.

A szereplők kivétel nélkül — egy-némelyike talán gyenge, de a sikerült összejáték folytán szuggerálva — jók voltak. B.

HIRDETÉSEK.

6158. kig. 1912.

Pályázati hirdetmény.

Bácsalmás községben üresedésben levő **irnoki**, illetve ezen állás betöltésével esetleg egyidejűleg megüresedő **irnok-végrehajtói** állásra **f. hó 30-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Mindkét állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben felvehető évi 1400—1400 korona.

Jegyzői vizsgával bírók előnyben részesülnek.

Bácsalmás, 1912. november 10.

K O L L E R,

főszolgabíró.

2-2

MED. UNIV. 30-24

Dr. LUKITS MIROSLÁV

Zombor, Zarándok-utca 10. sz.

Rendel d. e. 8-11-ig.

Fog- és szájbetegeknek d. u. 2-5-ig.

Aranykoronák, aranyhidak és mindenműkaesuk fogazatok. Mindenféle tömések (plombok). Fog- és gyökérhuzás teljes érzéstelenítéssel.

Meglepő

újdonság!!

FACIMBALOM (Xilophon.)

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A **FACIMBALOM 15 különböző** nagyságban összehangolt **fadarabból** áll és verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára tokkal, verőkkel és **mesés ajándékkal csak 6 korona**

WÄGNER a „Hangszer-Király“

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, **Budapest, József-körút 15. sz.**

Fényképes árjegyzék ingyen.

Óvás: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

5399. sz. 1912.

Pályázati hirdetmény.

Kuczora községben megüresedett s évi 800 koronáról 1400 koronára felemelt fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

A fizetést felemelő képviselőtestületi határozat ezuttal még törvényhatósági jóváhagyást igényel.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi november 30-áig** nyujtsák be.

Kula, 1912. november 12.

Dr. B U D A Y,

főszolgabíró.

2-2

Alkalmazást nyer.

Bácskertes község jegyzői irodájában azonnali belépéssel napi 3 korona napidíj mellett egy kiségitő munkaerő nyer alkalmazást.

Ajánlatok alulirothoz címezendők.

Bácskertes, 1912. november hó.

Zsuffa Károly,

h. jegyző.

3-1

Pályázat.

Méltóságos báró Rédl Lajos rasztinai uradalmában **Pusztarasztinán** (Bácska) 1913. évi január hó 1-én egy gőzeke gépészegédi állás betöltendő következő évi javadalmazással:

400 kor. készpénz fizetés, 24 hektoliter kétszeres, 4 hektoliter árpa, 12 hektoliter szemes tengeri, 16 hektoliter burgonya, 28 kgr. só, 1 drb egész évi tehéntartás, 1 drb egész évi növendékmarhatartás, 2 drb göbe sertés és 12 drb malac legelő haszonélvezete, szabadlakás és fűtőanyag; az év végével pedig a szokásos gőzeke pótlék.

Pályázók kérvényüket felszerelve az eredeti gépkazán fűtői vizsga bizonyítvánnyal küldjék vagy személyesen nyujtsák be az Uradalmi számtartóshoz Pusztarasztinára, u. p. Gádor (Bácska).

Előnyben részesülnek azon pályázók, akik már John Fowler-féle gőzeke mellett dolgoztak, a szántáshoz értenek és vagy lakatos vagy kovácsmesterséggel bírnak.

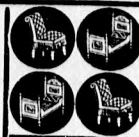
Az uradalmi számtartóság.

4-3

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka

Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka
Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

ÁLLANDÓ BUTORKIÁLLITÁS,
meglepetésszerű olcsó, a legmagasabb
!! 100-34 igényeknek megfelelő !!

LAKÁSBERENDEZÉSEK,

uri szobák, szalonok, **nagy raktára.**
ebédlők és hálószobák

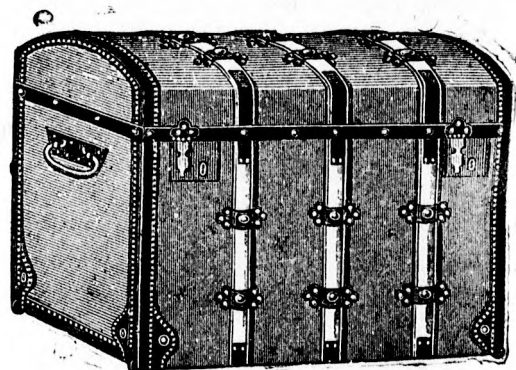
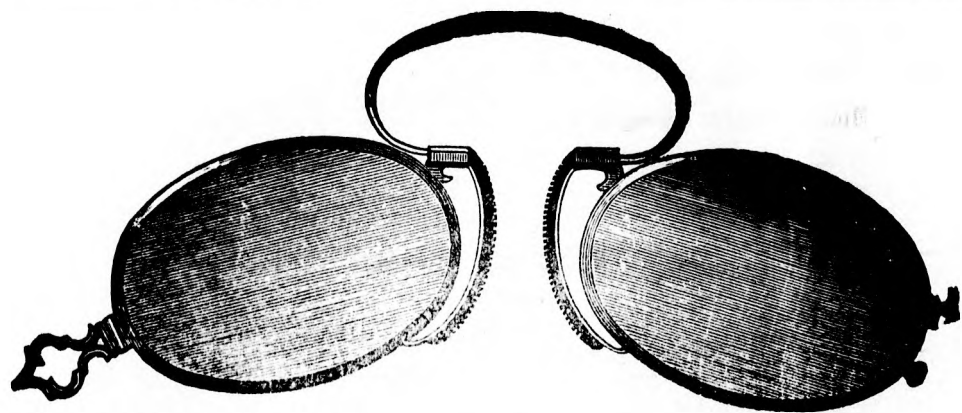
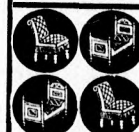
Ugyanott egyéb ipari készítmények állandó raktára és eladási helye.
Elfogad a legmodernebb KÁRPITOS MUNKÁKAT és DISZITÉSEKET.

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka
Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka

Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

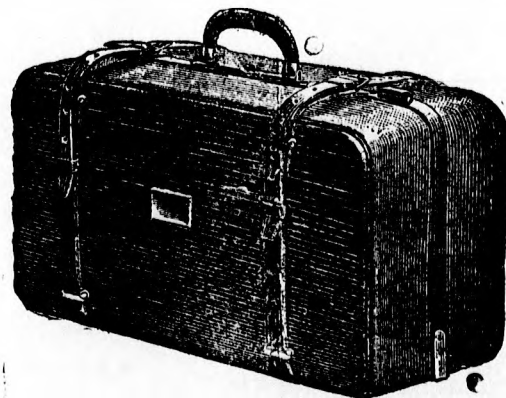

Optikai, betegápolási,
elektrotechnikai vállalat.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Nagy választék!! 100-56 **Olcsó árak!!**

Javítások lehető leggyorsabban
eszközöltetnek

TELOTSCH GÁSPÁR

lát- és műszerésznél, ZOMBOR.

Teltsch Gáspár

bőröndgyárában, Zomborban.